

Suositus työnohjaajakoulutuksesta 2022
Voimassa 1.7.2022 alkaen

Suomen työnohjaajat ry
SUOSITUS TYÖNOHJAAJAKOULUTUKSESTA

Sisällys

1. Työnohjaajakoulutuksen prosessinomaisuus ja kokonaiskesto	3
2. Koulutuksen rakenne.....	3
2.1 Lähiovetuspäivät	3
2.2 Työnohjoukset	4
2.3 Kirjallisuus.....	4
2.4 Lopputyö.....	4
2.5 Arviointi.....	5
2.6 Todistus tutkinnon suorittamisesta.....	5
3. Koulutuksen sisällöt.....	5
4. Opiskelijoiden valintakriteerit.....	6
5. Vastuukouluttajien kriteerit	6
6. Työnohjaajakoulutuksen markkinointi	6

Suomen työnohjaajat ry:n jäsenyys edellyttää tämän suosituksen mukaisen työnohjaajakoulutuksen suorittamista.

Suomen työnohjaajat ry linjaa koulutussuosituksellaan laadukkaan työnohjaajakoulutuksen lähtökohdat. Koulutuksen käytyään työnohjaaja:

- toimii ammattimaisesti: tietoisena omasta roolistaan ja käyttöteoriastaan, eettistä herkkyyttä osoittaen
- kuljettaa taitavasti työnohjausprosessia kokonaisuutena ja yksittäisiä tapaamiskertoja
- luo suotuisat rakenteet ja ilmapiirin dialogiselle työskentelylle
- hahmottaa monitasoisesti kontekstia, johon työnohjaus asettuu: työnohjaajalla on ymmärrystä esim. ihmisestä, vuorovaikutuksesta, työelämästä ja yhteiskunnasta

1. Työnohjaajakoulutuksen prosessinomaisuus ja kokonaiskesto

- Työnohjaajakoulutus on 2-3 lukuvuotta kestävä sisällöllisesti ja ajallisesti yhtenäinen pedagoginen kokonaisuus.¹ Koulutus on siten ryhmän yhteinen opiskelu- ja oppimisprosessi, joka edellyttää sitoutumista. Prosessissa on keskeistä opiskelijoiden oman kehittyvän työnohjaajuuden ja käyttöteorian reflektointi ja arviointi.
- Koulutuksen laajuus on vähintään 60 op², johon ei voi sisällyttää työnohjausta lähellä olevien menetelmien opintoja. Opintopistemäärään ei voi myöskään hyväksi lukea aiempia opintoja.
- Opiskeluun liittyvät poissaolot korvataan oppimisen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. Koulutuksen rakenne

Seuraavassa esitetään työnohjaajakoulutuksen perusrakenne, työmuodot ja vähimmäisvaatimukset. Työnohjaajakoulutuksissa käytetään myös muita tarkoituksenmukaisia työmuotoja, mutta ne eivät voi korvata asetettuja vähimmäisvaatimuksia.

2.1 Lähiopetuspäivät

- Koulutuksen lähiopetuspäivien vähimmäismäärä on 200 tuntia à 45 minuuttia. Päivät jakautuvat tasaisesti koulutusprosessin ajalle. Jos koulutustyönohjaus kuuluu osana lähiopetuspäiviin, lähiopetuksen vähimmäismäärä on 250 tuntia.
- Lähiopetuspäivistä 25 % voi toteuttaa myös verkkoympäristössä. Koulutuksessa tulee välttää hybridiopetusta.

¹ Neljä täyttä lukuvuotta kestävä koulutusprosessi tulkitaan kahden lukuvuoden mittaiseksi, kun sen kesto on vähintään 21 kuukautta.

Koulutuksella on perustellut teoreettiset lähtökohdat, joiden varaan koulutuksen sisällöt jäsentyvät. Sisällöistä muodostetaan mielekkäästi etenevä opiskeluprosessi, jossa opiskelijan tiedot ja taidot rakentuvat. Pysyvän opiskelijaryhmän kautta opiskelijoille tarjoutuu kokemus ryhmäprosessista, jossa heidän on mahdollista antaa ja saada palautetta sekä oppia toisiltaan.

² Yksi opintopiste vastaa noin 27 tunnin työtä. Opintopisteisiin huomioidaan toteutuneen opetus- tai ohjaustilanteen lisäksi siihen valmistautuminen ja sen jälkireflektointi. Tuntimäärissä käytetään tästä johtuen erilaisia kertoimia, esimerkiksi lähiopetustunti voidaan kertoa kahdella tai koulutustyönohjaus kolmella.

- Lähiopetuspäivissä tarjotaan aineksia työnohjauksen käsitteelliseen hahmottamiseen ja oman työnohjaajuuden rakentamiseen. Samalla lähiopetus muodostaa perustan pedagogiselle prosessille: vastuukouluttajat koordinoivat ja tukevat päivien aikana sitä, että sekä yksittäisten opiskelijoiden että koko ryhmän opinnot etenevät suunnitelmallisesti oppimistavoitteita kohti.
- Lähiopetuspäivien välissä voi olla vertaisryhmätyöskentelyä. Tämä voi toteutua myös verkkoympäristössä.

2.2 Työnohjaukset

Työnohjausharjoittelu

- Opiskelija toimii koulutuksen aikana työnohjaajana sekä yksilö- että ryhmäohjauksessa yhteensä vähintään 80 tuntia à 45 min. Työnohjausharjoittelu on osittain mahdollista toteuttaa myös verkkoympäristössä.

Koulutustyönohjaus

- Opiskelija osallistuu koulutuksen aikana vähintään 50 tuntia à 45 min. pienryhmämuotoiseen koulutustyönohjaukseen, jossa hän voi tutkia omaa työnohjaustyötään.
- Koulutustyönohjaaja on koulutettu ja kokenut työnohjaaja, jonka valinta on koulutuksen johtajan vastuulla.
- Koulutustyönohjauksissa opiskelijoiden työnohjaustyötä voidaan tarkastella opiskelijan suullisen tai kirjallisen raportin, rooliharjoitusten tai videotaltiointien pohjalta. Vaihtoehtoisesti opiskelija voi ohjata asiakastaan koulutustyönohjaajan ja opiskelijaryhmän läsnä ollessa.
- Koulutustyönohjaus voidaan toteuttaa lähiopetuspäivien yhteydessä (tuntimäärä ei tällöin sisälly edellä mainittuun 200 tuntiin) tai niistä erillään omana osionaan.
- Koulutustyönohjaus on osittain mahdollista toteuttaa myös verkkoympäristössä.

2.3 Kirjallisuus

- Koulutus sisältää vähintään 2000 sivua perehtymistä työnohjausta ja sen lähialoja käsittelevään kirjallisuuteen ja muihin tiedonlähteisiin.
- Luetun sisällön soveltamista työnohjauksen käytäntöön tutkitaan esimerkiksi kirjoitetuissa esseissä, ryhmäkeskusteluissa tai muilla siihen sopivilla tavoilla.

2.4 Lopputyö

- Opiskelija tuottaa kirjallisen työn, jonka tekemisellä pyritään työnohjauksen teorian ja käytännön yhdistämiseen. Kirjallinen työ tukee samalla opiskelijan oman käyttöteorian hahmottamista. Työn laajuus on vähintään 10 sivua.
- Pedagogisesti perustellusta syystä lopputyön voi toteuttaa myös vaihtoehtoisella tavalla, jolloin kirjallisen osion laajuus voi olla suppeampi.

2.5 Arviointi

- Opiskelija arvioi jatkuvasti kasvuaan työnohjaajaksi. Tämä arviointi on olennainen osa yhteistä opiskelu- ja oppimisprosessia. Arviointia palvelee erityisesti koulutustyönohjaus, jossa opiskelija saa mahdollisuuden reflektoida työnohjaustyötään. Itsearviointia voidaan tukea myös esimerkiksi oppimispäiväkirjan, kirjallisten tehtävien ja opinnäytetyön avulla.
- Kouluttajat luovat ryhmälle mahdollisuuksia arvioida omaa toimintaansa, mutta myös koulutuksen sisältöjä, kouluttajien toimintaa ja muita käytäntöjä.
- Kouluttajayhteisö arvioi säännöllisesti koulutuksensa sisältöä ja käytännön toteutusta.
- Koulutusyhteisön on annettava opiskelijalle toimintaohjeet tilanteeseen, jossa opiskelija on tyytymätön koulutuksen toteutukseen.

2.6 Todistus tutkinnon suorittamisesta

- Työnohjaajakoulutuksen todistuksesta ilmenee:
- valmistuneen nimi ja syntymäaika
- koulutuksen
 - laajuus opintopisteinä
 - rakenne opintopisteittäin eriteltyinä
 - alkamis- ja päättymispäivä
 - johtajan ja vastuukouluttajien nimet
- todistuksen allekirjoituspäivämäärä

3. Koulutuksen sisällöt

Työnohjaajakoulutuksessa käsitellään ainakin seuraavia sisältöalueita:

Työnohjaus työmenetelmänä

- historia
- määritelmä
- yhteydet lähimenetelmiin
- eri muodot: yksilötyönohjaus, ryhmätyönohjaus, työyhteisön työnohjausprosessi
- työnohjauksen toteuttaminen samassa tilassa ja verkkoympäristössä
- teoreettiset jäsennysvälineet (esim. viitekehyksen tarjoama aines, muut työnohjaajalle hyödylliset käsitteelliset hahmotusperustat)
- käytettävät ohjausmenetelmät
- työnohjaajan käyttöteoria
- erityistilanteet työnohjauksessa
- arvot ja etiikka

Ihminen toimijana ja oppijana

- ihmiskäsitykset
- ihminen psyykkisenä ja sosiaalisena olentona
- käyttäytymisen lainalaisuudet (motivaatio, tunteiden dynamiikka, kognitiiviset tekijät, luovuus yms.)
- tarkoituksenmukainen vuorovaikutus
- ihminen osana ryhmää

- aikuinen oppijana ja aikuisen ohjaajana
- oppimisteoriat
- oppiminen ryhmässä

Työelämä

- työyhteisöt ja organisaatiot työnohjaajan toimintaympäristönä
- johtajuus ja johdon työnohjaus
- työhyvinvoinnin tukeminen
- tiimien ja työryhmien toiminta
- työelämän muutokset ja haasteet

4. Opiskelijoiden valintakriteerit

- Opiskelijan henkilökohtainen soveltuvuus opiskeluun ja työnohjaajaksi arvioidaan hakemuksen ja haastattelun perusteella.
- Koulutukseen hakeutuminen edellyttää ammatillista koulutusta ja tutkinnon jälkeistä työkokemusta vähintään 5 vuotta.
- Koulutukseen hakeutuminen edellyttää kokemusta työnohjauksesta tai sitä vastaavasta ohjauksellisesta prosessista.

5. Vastuukouluttajien kriteerit

- korkeakoulututkinto tai työnohjauksen alaan soveltuva erityisasiantuntijapätevyys
- oma työnohjaajakoulutus tai pitkä kokemus/ansioituneisuus työnohjaajakouluttajana
- pedagoginen osaaminen
- laaja kokemus työnohjaustyöstä

Koulutuksella tulee olla koulutuksen sisältöä arvioiva ja kehittävä koulutusorganisaatio tai ohjausryhmä.

6. Työnohjaajakoulutuksen markkinointi

Työnohjaajakoulutuksen markkinoinnissa ilmenee:

- vastuussa oleva koulutusorganisaatio ja vastuukouluttaja
- koulutuksen painotukset ja teoreettinen viitekehys
- kuvaus koulutusprosessin kokonaisuudesta
- pääsyvaatimukset
- hakuaika, valintaprosessi ja koulutuksen ajankohta
- koulutuksen hinta ja kokonaiskustannukset opiskelijalle
- Suomen työnohjaajat ry:n koulutussuosituksen mukaisuus